

■ "Audit-Complex" SRL
Republica Moldova, or.Chîșinău
str.Alecu Russo 59/4 of.164
Certificat de înregistrare MD0049035 din 16.02.1999

■ Tel/Fax: 030 555 212, 0 794 55 212
E-mail: audit.complex@gmail.com
Numărul individual 1905085
din Registrul public al entităților de audit

TOT SPECTRUL SERVICIILOR DE AUDIT

Raportul Auditorului Independent

Către membrii Asociației Naționale Centrale a Asociațiilor de Economii și Împrumut

Opinia

Noi am exercitat auditul situațiilor financiare anuale ale Asociației Naționale Centrale a Asociațiilor de Economii și Împrumut (în continuare ANC AEÎ), care cuprind Bilanțul la data de 31 decembrie 2023 (anexa 1), Situația de profit și pierdere (anexa 2), Situația modificărilor capitalului propriu (anexa 3) și Situația fluxurilor de numerar (anexa 4) pentru anul încheiat la această dată, și Notele la situațiile financiare.

Situațiile financiare la data de și pentru perioada de gestiune încheiată la 31 decembrie 2023 se identifică astfel:

• Total Active	134.472.524,00 lei
• Active Nete (Total Capital propriu):	28.165.320,00 lei
• Profit net al perioadei de gestiune:	5.978.815,00 lei

Notele la situațiile financiare cuprind:

1. Anexe:

- Date generale (anexa 5.1)
- Clasificarea împrumuturilor acordate și a dobânzilor aferente pentru constituirea provizioanelor (anexa 5.2)
- Prezentarea unor elemente contabile bilanțiere (anexa 5.3)
- Anexa la situația de profit și pierdere (anexa 5.4)
- Notă informativă privind elementele contabile extrabilanțiere (anexa 5.5);

2. și Nota explicativă.

Totodată au fost auditate, suplimentar la situațiile financiare pentru anul 2023, și următoarele rapoarte specifice:

- Raportul privind clasificarea împrumuturilor acordate pe direcții de utilizare (anexa 5.6);
- Raportul privind expunerea la riscul de lichiditate (anexa 5.7);
- Raportul privind clasificarea activelor, datoriilor și capitalului propriu pe sectoare instituționale, pe rezidenți/nerezidenți și în monedă națională/valută străină (anexa 5.8);
- Raportul privind clasificarea activelor și obligațiilor financiare pe instituții (anexa 5.9).

■ "Audit-Complex" SRL
Republica Moldova, or. Chișinău
str. Alecu Russo 59/4 of. 164
Certificat de înregistrare MD0049035 din 16.02.1999

■ Tel/Fax: 030 555 212, 0 794 55 212
E-mail: audit.complex@gmail.com
Numărul individual 1905085
din Registrul public al entităților de audit

TOT SPECTRUL SERVICIILOR DE AUDIT

În opinia noastră, situațiile financiare anuale și rapoartele specifice oferă o imagine veridică și completă, din toate punctele de vedere semnificative, asupra poziției financiare a Asociației Naționale Centrale a Asociațiilor de Economii și Împrumut la data de 31 decembrie 2023, și performanța sa financiară și fluxurile de numerar pentru anul încheiat la această dată, în conformitate cu *Standardele Naționale de Contabilitate*, aprobate conform Ordinului Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 118 și 119 din 6 august 2013, cu modificările și completările ulterioare, *Legii contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017*, *Indicațiilor metodice privind particularitățile contabilității și prezentării informațiilor în situațiile financiare ale asociațiilor de economii și împrumut*, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor Nr. 166 din 30.12.2016 și *Instrucțiunii cu privire la raportarea asociațiilor de economii și împrumut*, aprobată prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 54/3 din 11.12.2017.

Baza pentru Opinie

Am desfășurat auditul în conformitate cu Standardele Internaționale de Audit (ISA), acceptate și publicate de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova conform Ordinului nr. 64 din 14.06.2012. Responsabilitățile noastre conform acestor standarde sunt ulterior descrise în secțiunea *Responsabilitatea auditorului pentru auditul situațiilor financiare* din raportul nostru.

Suntem independenți față de entitatea auditată în conformitate cu Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (Codul de Etică IESBA) și ne-am îndeplinit responsabilitățile noastre de etică în conformitate cu Codul de Etică IESBA.

Considerăm că probele de audit pe care le-am obținut sunt suficiente și adecvate pentru a furniza o bază pentru opinia noastră de audit.

Aspecte cheie ale auditului

Aspecte cheie sunt acele aspecte care, conform raționamentului nostru profesional, au fost cele mai semnificative în auditul nostru al situațiilor financiare. Aceste aspecte au fost adresate pe parcursul auditului nostru ca tot întreg și exprimate în opinia noastră, respectiv noi nu ne exprimăm o opinie separată pe aceste aspecte.

În urma procedurilor de audit aplicate, atragem atenție asupra următoarelor aspecte privind raportarea financiară și menționăm următoarele recomandări privind necesitatea modernizării soft-urilor informaționale, și anume: informația din rd.040 „Creanțe și obligații contingente” a *Notei informative privind elementele contabile extrabilanțiere* (anexa 5.5) nu a fost completată la col.4 Intrări/majorări și col.5 Ieșiri/micșorări.

■ "Audit-Complex" SRL
Republica Moldova, or. Chișinău
str. Alecu Russo 59/4 of. 164
Certificat de înregistrare MD0049035 din 16.02.1999

■ Tel/Fax: 030 555 212, 0 794 55 212
E-mail: audit.complex@gmail.com
Numărul individual 1905085
din Registrul public al entităților de audit

TOT SPECTRUL SERVICIILOR DE AUDIT

- modernizarea softului informatic „IC”, „Evida” și „Smart Management”, și anume conexiunea acestor softuri pentru transmiterea automatizată a datelor, sau utilizarea unui soft informatic care să funcționeze ca un modul integrat destinat activității de creditare nebancară, cu generarea automatizată a situațiilor financiare și rapoartelor specifice.

Alte aspecte

Acest raport este întocmit și destinat membrilor Asociației Naționale Centrale a Asociațiilor de Economii și Împrumut și urmează a fi prezentat suplimentar la situațiile financiare și rapoartele specifice ale asociației, aferent perioadei încheiate la 31 decembrie 2023, la autoritatea de supraveghere și nu poate fi utilizat de o altă terță parte. Auditul nostru a fost efectuat pentru a putea raporta membrilor Asociației Naționale Centrale a Asociațiilor de Economii și Împrumut acele aspecte care trebuie să le raportăm într-un raport de audit financiar, și nu în alte scopuri. În măsura permisă de lege, nu acceptăm și nu ne asumăm răspunderea decât față de Asociația Națională Centrală a Asociațiilor de Economii și Împrumut și membrii acesteia, pentru auditul nostru, pentru acest raport sau pentru opinia noastră.

Responsabilitatea Conducerii

Conducerea este responsabilă pentru întocmirea și prezentarea justă a situațiilor financiare și rapoartelor specifice în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate (SNC), aprobate conform Ordinului Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 118 și 119 din 6 august 2013, cu modificările și completările ulterioare, Legii contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017, Indicațiilor metodice privind particularitățile contabilității și prezentării informațiilor în situațiile financiare ale asociațiilor de economii și împrumut, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor Nr. 166 din 30.12.2016 și Instrucțiunii cu privire la raportarea asociațiilor de economii și împrumut, aprobată prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 54/3 din 11.12.2017.

Această responsabilitate include elaborarea, implementarea și menținerea controlului intern relevant întocmirii și prezentării juste a situațiilor financiare și rapoartelor specifice, care nu conțin deficiențe semnificative, cauzate de fraude, erori sau omisiuni, selectarea și aplicarea politicilor contabile corespunzătoare și efectuarea unor estimări contabile rezonabile în circumstanțele date.

Responsabilitatea Auditorului

Responsabilitatea noastră este de a exprima opinie asupra situațiilor financiare și rapoartelor specifice în baza auditului efectuat.

■ "Audit-Complex" SRL
Republica Moldova, or. Chișinău
str. Alecu Russo 59/4 of. 164
Certificat de înregistrare MD0049035 din 16.02.1999

■ Tel/Fax: 030 555 212, 0 794 55 212
E-mail: audit.complex@gmail.com
Numărul individual 1905085
din Registrul public al entităților de audit

TOT SPECTRUL SERVICIILOR DE AUDIT

Obiectivele noastre sunt de a obține o asigurare rezonabilă că situațiile financiare și rapoartele specifice nu sunt afectate de denaturări semnificative, cauzate de fraude sau erori, precum și să emitem un raport de audit care să conțină opinia noastră. Asigurarea rezonabilă este un nivel ridicat de asigurare, dar nu este o garanție că un audit efectuat conform Standardele Internaționale de Audit (ISA) va detecta o denaturare semnificativă atunci când aceasta există.

Denaturările pot apărea în urma fraudelor sau erorilor și sunt considerate semnificative dacă, individual sau în ansamblu, acestea în mod rezonabil ar influența deciziile economice ale utilizatorilor luate pe baza acestor situații financiare și rapoarte specifice.

Ca parte a unui audit efectuat în conformitate cu ISA, am aplicat raționamentul profesional și pe parcursul auditului am menținut scepticismul profesional. De asemenea:

- Identificăm și evaluăm riscurile de denaturare semnificativă a situațiilor financiare, datorate fraudei și erorilor, am proiectat și executat procedurile de audit sensibile la aceste riscuri, am obținut probe de audit, suficiente și adecvate pentru a servi ca bază pentru opinia noastră. Riscul de a nu detecta o denaturare semnificativă rezultată din fraudă este mai mare ca cea rezultată din eroare, o fraudă poate implica complicitate sau fals, omisiuni intenționate, interpretări greșite sau suprareglarea controlului intern.

- Obținem și înțelegem controlul intern relevant pentru audit, în scopul de a planifica procedurile de audit adecvate în circumstanțele date, dar nu și în scopul exprimării unei opinii asupra eficienței controlului intern al entității.

- Evaluăm gradul de adecvare a politicilor contabile utilizate și a caracterului rezonabil al estimărilor contabile și a informațiilor aferente executate de către conducere.

- Formulăm o concluzie privind oportunitatea utilizării de către conducere a preocupărilor în baza contabilității și, în baza probelor de audit obținute, dacă există o incertitudine semnificativă legată de evenimentele sau condițiile care pot pune la îndoială capacitatea asociației de a continua activitatea. Dacă noi stabilim că există o incertitudine semnificativă, suntem obligați să atragem atenția în raportul de audit despre descoperirile depistate în situațiile financiare sau, dacă aceste descoperiri sunt neadecvate, să modificăm opinia noastră. Constatările noastre sunt bazate pe probele de audit obținute până la data raportului de audit.

- Evaluăm prezentarea, structura și conținutul situațiilor financiare și a rapoartelor specifice, inclusiv informațiile prezentate, și dacă situațiile financiare și rapoartele specifice reprezintă tranzacțiile și evenimentele care stau la bază, într-o manieră care realizează prezentarea fidelă.

■ "Audit-Complex" SRL
Republica Moldova, or. Chișinău
str. Alecu Russo 59/4 of. 164
Certificat de înregistrare MD0049035 din 16.02.1999

■ Tel/Fax: 030 555 212, 0 794 55 212
E-mail: audit.complex@gmail.com
Numărul individual 1905085
din Registrul public al entităților de audit

TOT SPECTRUL SERVICIILOR DE AUDIT

Comunicăm persoanelor responsabile cu guvernanta, printre alte aspecte, aria planificată și programarea în timp a auditului, precum și principalele constatări ale auditului, inclusiv orice deficiențe semnificative ale controlului intern, pe care le identificăm pe parcursul auditului.

De asemenea, furnizăm persoanelor responsabile cu guvernanta că am respectat cerințele relevante ale eticii în ceea ce privește independența, și că le-am comunicat toate relațiile și alte aspecte despre care s-ar putea presupune, în mod rezonabil, că ne afectează independența și, acolo unde este cazul, măsurile de protecție aferente.

Dintre aspectele comunicate cu persoanele responsabile cu guvernanta, stabilim care sunt aspectele cele mai importante pentru auditul situațiilor financiare și rapoartelor specifice din perioada curentă și care reprezintă, prin urmare, aspecte cheie de audit.

Descriem aceste aspecte în raportul auditorului, cu excepția cazului în care legile sau reglementările interzic prezentarea publică a aspectului sau a cazului în care, în circumstanțe extrem de rare, considerăm că un aspect nu ar trebui comunicat în raportul nostru deoarece se preconizează în mod rezonabil ca beneficiile interesului public să fie depășite de consecințele negative ale acestei comunicări.

Raport cu privire la alte dispoziții legale și de reglementare

Normele de Prudență Financiară a asociațiilor de economii și împrumut

La compartimentul respectiv s-a verificat respectarea de către Asociația Națională Centrală a Asociațiilor de Economii și Împrumut pe parcursul anului 2023 a *Normelor de Prudență Financiară a asociațiilor de economii și împrumut* (în continuare - *Norme*), aprobate prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.17/8 din 30 aprilie 2008, cu modificările ulterioare din 13.04.2018. În urma verificării indicatorilor, menționăm următoarele:

- *privind Rezerva instituțională*

- conform datelor evidenței contabile și a situațiilor financiare aferente anului 2023, la 31 decembrie 2023 rezerva instituțională a constituit 28.165.320,00 lei, în mărime de 20,95 % din valoarea activelor, conform prevederilor pct.4 a *Normelor* și în mărimea minimă stabilită la art.33 alin.(4) din *Legea asociațiilor de economii și împrumut nr. 139-XVI din 21.06.2007*, cu modificările și completările ulterioare.

- *privind Gestiunea activelor și datoriilor*

- conform procesului-verbal nr. 3 din 23.12.2022, consiliul asociației a asigurat elaborarea și a aprobat *Politica de gestiune a activelor și datoriilor* pentru anul 2023, și pe parcursul anului 2023, conform prevederilor

■ "Audit-Complex" SRL
Republica Moldova, or. Chișinău
str. Alecu Russo 59/4 of. 164
Certificat de înregistrare MD0049035 din 16.02.1999

■ Tel/Fax: 030 555 212, 0 794 55 212
E-mail: audit.complex@gmail.com
Numărul individual 1905085
din Registrul public al entităților de audit

TOT SPECTRUL SERVICIILOR DE AUDIT

pct.15, 16, 17 și 18 a *Normelor*, a asigurat corespunderea termenelor obligațiilor scadente cu termenele creanțelor suficiente pentru plata obligațiilor menționate, cu excepția perioadelor de până la 1 lună (din motivul că cea mai mare pondere a valorilor mobiliare de stat, a depozitelor bancare și împrumuturilor acordate sunt pe termen de la 1 lună până la 3 luni, de la 3 luni până la 1 an și peste 5 ani).

- *privind Clasificarea împrumuturilor și dobânzilor, constituirea și utilizarea provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi*

- pe parcursul anului 2023 asociația a efectuat lunar clasificarea împrumuturilor și dobânzilor aferente în categoria „standard” – „compromis” conform prevederilor p.27 și 28 a *Normelor*, și de asemenea au fost respectate și cerințele p. 32 a *Normelor*, care prevăd examinarea o dată în lună de către asociație a stării de expirare a împrumuturilor și dobânzilor aferente și constituirea/anularea provizioanelor respective.

- totodată menționăm, că pe parcursul anului 2023 de către asociație nu au fost înregistrate cazuri de modificare a graficului de rambursare a împrumutului și achitare a dobânzii aferente.

- la situația din 31.12.2023 au fost înregistrate împrumuturi cu termen expirat mai mult de 30 de zile în total portofoliul de împrumuturi în mărime de 377.507,00 lei, respectiv ponderea acestor împrumuturi constituie 2,19%, astfel respectându-se cerințele p. 35¹ a *Normelor*.

- *privind Investițiile*

- conform procesului-verbal nr.3 din 23.12.2022 consiliul asociației a asigurat elaborarea și a aprobat *Politica de investiții*, respectându-se astfel prevederile p. 43 și 44 a *Normelor*.

- valoarea totală a investițiilor în capital și/sau în alte valori mobiliare corporative (acțiuni ordinare nominative ale emitentului OCN “Corporația de Finanțare Rurală” SA), conform situației la 31 decembrie 2023, a constituit suma de 23.497.000,00 lei, mărime ce nu a depășit 100% din rezerva instituțională a asociației (ce constituie 28.165.320,00 lei la sfârșitul anului 2023). Astfel au fost respectate cerințele p. 45 a *Normelor*.

- investițiile în active materiale pe termen lung (imobilizări corporale), și anume valoarea de bilanț a acestor active, a constituit la 31.12.2023 suma de 78.116,00 lei, mărime ce nu a depășit valoarea de 100% din rezerva instituțională a asociației, ce constituie la sfârșitul anului 2023 suma de 28.165.320 lei, respectându-se astfel cerințele p. 47 a *Normelor*.

■ "Audit-Complex" SRL
Republica Moldova, or. Chișinău
str. Alecu Russo 59/4 of. 164

Certificat de înregistrare MD0049035 din 16.02.1999

■ Tel/Fax: 030 555 212, 0 794 55 212

E-mail: audit.complex@gmail.com

Numărul individual 1905085

din Registrul public al entităților de audit

TOT SPECTRUL SERVICIILOR DE AUDIT

Partenerul misiunii date de audit pentru care s-a întocmit acest raport al auditorului independent este Laurian Dulap, auditor certificat.

În numele entității „Audit-Complex” SRL,

Înregistrată în Registrul al entităților de audit
cu numărul individual 1905085

Laurian DULAP

Auditor Licențiat

Certificat ser. AG nr. 000161 din 08.02.2008 pentru audit general

Certificat ser. APFN nr. 056 din 10.05.2010 pentru asociații de economii și împrumut

14 martie 2024

mun. Chișinău, Republica Moldova